

Suvestinė redakcija nuo 2021-02-27 iki 2021-04-08

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2009, Nr. [146-6516](#), i. k. 1092330ISAK003D-934

Nauja redakcija nuo 2019-10-01:

Nr. [3D-509](#), 2019-09-10, paskelbta TAR 2019-09-10, i. k. 2019-14408

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

ĮSAKYMAS

DĖL PIENINIŲ GYVŪNŲ PRODUKTYVUMO TYRIMŲ ORGANIZAVIMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO

2009 m. gruodžio 7 d. Nr. 3D-934

Vilnius

1. T v i r t i n u Pieninių gyvūnų produktyvumo tyrimų organizavimo taisykles (pridedama).
2. P a v e d u Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai vykdyti Pieninių gyvūnų produktyvumo tyrimų organizavimo taisyklių laikymosi priežiūrą.

ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

KAZYS STARKEVIČIUS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2009 m. gruodžio 7 d. įsakymu Nr. 3D-934
(Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2019 m. rugsėjo 10 d. įsakymo Nr. 3D-509
redakcija)

PIENINIŲ GYVŪNŲ PRODUKTYVUMO TYRIMŲ ORGANIZAVIMO TAISYKLĖS

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Pieninių gyvūnų produktyvumo tyrimų organizavimo taisyklės (toliau – Taisyklės) parengtos vadovaujantis 2016 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2016/1012 dėl zootechninių ir genealoginių reikalavimų, taikomų grynaveislių veislinių gyvūnų ir hibridinių veislinių kiaulių veisimui, prekybai jais bei jų genetinės medžiagos produktais ir jų įvežimui į Europos Sąjungą, kuriuo iš dalies keičiami Reglamentas (ES) Nr. 652/2014, Tarybos direktyvos 89/608/EEB ir 90/425/EEB bei panaikinami tam tikri gyvūnų veisimo srities aktai (OL 2016 L 171, p. 66) (toliau – Reglamentas (ES) 2016/1012), ir atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos ūkinių gyvūnų veislininkystės įstatymą (toliau – Ūkinių gyvūnų veislininkystės įstatymas), Ūkinių gyvūnų laikymo vietų registravimo ir jose laikomų ūkinių gyvūnų ženklinimo ir apskaitos tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. birželio 16 d. įsakymu Nr. 3D-234 „Dėl Ūkinių gyvūnų laikymo vietų registravimo ir jose laikomų ūkinių gyvūnų ženklinimo ir apskaitos tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Ūkinių gyvūnų laikymo vietų registravimo ir jose laikomų ūkinių gyvūnų ženklinimo ir apskaitos tvarkos aprašas), Kontroluojamų pieninių gyvulių primelžto pieno kiekio matavimo priemonių kalibravimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006 m. lapkričio 10 d. įsakymu Nr. 3D-445 „Dėl Kontroluojamų pieninių gyvulių primelžto pieno kiekio matavimo priemonių kalibravimo taisyklių patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. gegužės 5 d. įsakymą Nr. 3D-312 „Dėl Gyvulių sėklinimo pažymėjimo, veislinių bulių reproduktorių spermos dozių ir galvijų kergimo apskaitos taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Sėklinimo ir kergimo apskaitos taisyklės), Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. lapkričio 5 d. įsakymą Nr. 3D-834 „Dėl Galvijų genetinio vertinimo pagal produktyvumo, reprodukcijos, ūkinio naudojimo trukmės požymius metodikų ir veislinių bulių vertinimo komisijos patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. gruodžio 22 d. įsakymą Nr. 3D-946 „Dėl Gyvulių veislininkystės informacinės sistemos nuostatų ir Gyvulių veislininkystės informacinės sistemos duomenų saugos nuostatų patvirtinimo“.

2. Taisyklės reglamentuoja pieninių gyvūnų produktyvumo tyrimų organizavimo tvarką.

3. Šiose Taisyklėse vartojamos sąvokos:

3.1. **Akredituotoji pieno tyrimų laboratorija** (toliau – Laboratorija) – akreditavimo įstaigos pagal galiojančią standartą pripažinta kompetentinga atlikti pieno tyrimus ir tai patvirtinantį akreditavimo pažymėjimą gavusi laboratorija.

3.2. **Duomenų apdorojimas** – sistemingų veiksmų su duomenų bazės duomenimis atlikimas: duomenų tvarkymas, gaunamų ir esamų duomenų papildymas naujais duomenimis, loginių klaidų nustatymas, taisymas ir ataskaitų sudarymas.

3.3. **Duomenų teikėjas** – fizinis ar juridinis asmuo, kuris teisės aktų nustatyta tvarka teikia pieninių gyvūnų produktyvumo tyrimų ir veislininkystės duomenis apdoroti.

3.4. **Kontrolinis melžimas** – melžimas produktyvumo tyrimų tikslu, siekiant nustatyti pieninio gyvūno primilžį ir paimti kontrolinį pieno mėginį.

3.5. **Kontrolinis pieno mėginys** – kontrolinio melžimo metu paimtas Laboratorijos techniniuose reikalavimuose nustatytas pieno kiekis, iš kurio Laboratorijoje nustatoma pieno sudėtis ir kokybė.

3.6. **Pieninis gyvūnas** – pienui gauti laikomas ūkinis gyvūnas.

3.7. **Pieninių gyvūnų produktyvumo tyrimai** (toliau – produktyvumo tyrimai) – metodiškas pieninių gyvūnų kokybinių ir kiekybinių produktyvumo rodiklių vertinimas, apimantis pieno mėginių paėmimą ir jų ištyrimą, individualių produktyvumo duomenų apskaitą, registravimą ir kaupimą ūkiniuose gyvūnų veislininkystės informacinėje sistemoje (toliau – GYVIS).

3.8. **Pieninių gyvūnų produktyvumo tyrimų asistentas** (toliau – tyrimų asistentas) – pripažintos grynaveislių veislinių gyvūnų veisimo organizacijos (toliau – veisimo organizacija) darbuotojas arba pasirinkto ūkiniuose gyvūnų produktyvumo tyrimų vykdytojo darbuotojas, atitinkantis Taisyklių 6 ir 10 punktų reikalavimus, atliekantis pieninių gyvūnų produktyvumo tyrimus ir tvarkantis veislininkystės apskaitą ūkiuose, vykdančiuose produktyvumo tyrimus A ir (arba) C metodais.

3.9. **Tiriamasis pieninis gyvūnas** (toliau – tiriamasis gyvūnas) – pieninis gyvūnas, kurio produktyvumas periodiškai tiriamas.

3.10. **Tiriamoji pieninių gyvūnų banda** (toliau – tiriamoji banda) – pieninių gyvūnų, kurių produktyvumas periodiškai tiriamas, banda.

3.11. **Ūkinio gyvūno laikytojas** – asmuo, kuris yra gyvūno savininkas ar jį laiko atlygintinai ar neatlygintinai.

3.12. Kitos Taisyklėse vartojamos sąvokos apibrėžtos Taisyklių 1 punkte išvardytuose teisės aktuose.

4. Pieninių gyvūnų produktyvumo tyrimus vykdančys subjektai:

4.1. Veisimo organizacijos arba leidimus teikti paslaugas, nurodytas Ūkinių gyvūnų veislininkystės įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 11–13 punktuose, turintys fiziniai ir juridiniai asmenys, kurie tiriamosiose bandose, vykdančiose produktyvumo tyrimus A ir (arba) C metodais, tvarko pieninių gyvūnų pirminę veislininkystės apskaitą, nustato pieno primilžį, paima kontrolinius pieno mėginius, paruošia juos siuntimui į Laboratoriją ir pristato į sutartas pieno mėginių surinkimo vietas, atsako už pieno kiekio matavimo priemonių kalibravimą (toliau – produktyvumo tyrimų vykdytojai). Pirminius veislininkystės apskaitos duomenis perduoda į VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro (toliau – Informacijos centras) Ūkinių gyvūnų registrą (ŪGR) ir GYVIS, konsultuoja pieninių gyvūnų laikytojus produktyvumo tyrimų bei pienininkystės ūkio tvarkymo klausimais;

4.2. pieninių gyvūnų laikytojai ar jų įgalioti atstovai (toliau – gyvūnų laikytojai):

4.2.1. kurie atlieka produktyvumo tyrimus C metodu ir tvarko savo bandų pieninių gyvūnų pirminę veislininkystės apskaitą, nustato primelžto pieno kiekį, paima kontrolinius pieno mėginius, paruošia juos tyrimams ir pristato į sutartas su Laboratorija pieno mėginių surinkimo vietas. Pirminius apskaitos duomenis perduoda Informacijos centrui, išskyrus tada, kai periodiškai (kartą per tris / šešis mėnesius) produktyvumo tyrimus atlieka produktyvumo tyrimų asistentas;

4.2.2. kurie atlieka produktyvumo tyrimus B metodu ir tvarko savo bandų pieninių gyvūnų pirminę veislininkystės apskaitą, nustato primelžto pieno kiekį, sudarę sutartis su Laboratorija dėl pieno mėginių surinkimo ir ištyrimo, juos paima, paruošia tyrimams ir pristato į sutartas surinkimo vietas arba, jei tai numatyta sutartyje, paruošia juos surinkimui tiesiogiai iš ūkio. Pirminius apskaitos duomenis perduoda Informacijos centrui, atsako už pieno kiekio matavimo priemonių kalibravimą;

4.3. Laboratorija, kuri atlieka tiriamųjų gyvūnų pieno sudėties ir kokybės tyrimus (nustato pieno riebalų, baltymų, laktozės, urėjos kiekį, somatinių ląstelių skaičių), pagal Informacijos centro pateiktus duomenis spausdina brūkšninius kodus pieno mėginiams atpažinti, pateikia tarą kartu su įdėtu pieno konservantu kontroliniam pieno mėginiui paimti, Laboratorijos transportu surenka kontrolinius pieno mėginius iš su produktyvumo tyrimų vykdytojais ar gyvūnų laikytojais sutartų vietų, teikia pieno kiekio matavimo priemonių kalibravimo paslaugą, teikia informaciją apie tyrimų rezultatus Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai (toliau – VMVT), gyvūnų laikytojams, o esant laikytojo sutikimui – pieno supirkėjams ar kitiems asmenims, ir skelbia savo interneto svetainėje;

4.4. Informacijos centras, kuris surenka, apdoroja, analizuoja, taiso, kaupia ir saugo ŪGR ir GYVIS duomenų bazėse visus duomenų teikėjų pateiktus duomenis, atlieka galvijų genetinį įvertinimą ir pagal šiuos duomenis apskaičiuoja galvijų veislinę vertę, vertina produktyvumo tyrimų rezultatus Taisyklių 31 ir 32 punktuose nustatyta tvarka, teikia informaciją veisimo organizacijoms,

produktyvumo tyrimų vykdytojams ir tiriamųjų bandų laikytojams, pagal kompetenciją valstybės institucijoms teisės aktų nustatyta tvarka, taip pat skelbia specialiuose leidiniuose ir Informacijos centro interneto svetainėje.

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-131](#), 2021-02-26, paskelbta TAR 2021-02-26, i. k. 2021-03802

5. Pieninių gyvūnų ir jų prieauglio kilmės, produktyvumo ir kiti duomenys oficialiai pripažįstami tik tada, kai jie yra kaupiami Informacijos centro informaciniuose ištekliuose.

6. Lietuvos Respublikoje pieninių gyvūnų produktyvumo tyrimų paslaugas A ir C metodais gali teikti tik asmenys, turintys leidimą teikti Ūkinių gyvūnų veislininkystės įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 11–13 punktuose nurodytą (-as) paslaugą (-as).

II SKYRIUS

PIENINIŲ GYVŪNŲ PRODUKTYVUMO TYRIMŲ ORGANIZAVIMAS

7. Pieninių gyvūnų produktyvumo tyrimai atliekami šiais metodais:

7.1. A metodu – tiriamosios bandos produktyvumo tyrimus organizuoja veisimo organizacijos arba produktyvumo tyrimų vykdytojai, kuriems pirminius veislininkystės duomenis teikia gyvūnų laikytojas, o primelžto pieno kiekį nustato ir kontrolinius pieno mėginius paima ir pirminę veislininkystės apskaitą tvarko tyrimų asistentas;

7.2. B metodu – tiriamosios bandos produktyvumo tyrimus vykdo ir pirminę veislininkystės apskaitą tvarko pats gyvūnų laikytojas;

7.3. C metodu – tiriamosios bandos produktyvumo tyrimus vykdo ir pirminę veislininkystės apskaitą tvarko gyvūnų laikytojas arba produktyvumo tyrimų asistentas tokia tvarka:

7.3.1. C3 metodu – tiriamosios bandos primelžto pieno kiekį nustato ir kontrolinius pieno mėginius kiekvieną tyrimų vykdymo mėnesį ima bei pirminę veislininkystės apskaitą tvarko gyvūnų laikytojas. Ne rečiau kaip kartą per tris mėnesius bandos kontroliniame melžime dalyvauja ir visos tiriamosios bandos gyvūnų primelžto pieno kiekį nustato bei kontrolinius pieno mėginius paima ir pirminę veislininkystės apskaitą tvarko tyrimų asistentas;

7.3.2. C6 metodu – tiriamosios bandos primelžto pieno kiekį nustato ir kontrolinius pieno mėginius kiekvieną tyrimų vykdymo mėnesį ima ir pirminę veislininkystės apskaitą tvarko gyvūnų laikytojas. Ne rečiau kaip kartą per šešis mėnesius kontroliniame melžime dalyvauja ir visos tiriamosios bandos gyvūnų primelžto pieno kiekį nustato, kontrolinius pieno mėginius paima bei pirminę veislininkystės apskaitą tvarko tyrimų asistentas;

7.3.3. C3 metodu tiriamų ėriavedžių ir ožkavedžių bandos primelžto pieno kiekį nustato ir kontrolinius pieno mėginius kiekvieną tyrimų vykdymo mėnesį ima bei pirminę veislininkystės

apskaitą tvarko gyvūnų laikytojas. Ne rečiau kaip kartą per tris mėnesius bandos kontroliniame melžime dalyvauja ir visos tiriamosios bandos gyvūnų primelžto pieno kiekį nustato bei kontrolinius pieno mėginius paima ir pirminę veislininkystės apskaitą tvarko tyrimų asistentas.

8. Vadovaujantis Tarptautinio gyvulių apskaitos komiteto (toliau – ICAR) gairėmis, pieno kiekiui ir sudėčiai bei kokybei nustatyti naudojami šie apskaitos būdai:

8.1. „E4“, kai kartą per mėnesį nustatomi visos tiriamosios bandos gyvūnų visų per parą atliekamų kontrolinių melžimų individualūs gyvūnų primilžiai. Pieno sudėties ir kokybės tyrimams imami sudėtiniai pieno mėginiai, sudaryti atitinkamai lygiomis dalimis nuo kiekvieno melžimo pieno;

8.2. „T4“, kai kartą per mėnesį nustatomi visos tiriamosios bandos gyvūnų vieną kartą per parą atliekamo kontrolinio melžimo individualūs primilžiai (kontroliniai melžimai turi būti atliekami skirtingu paros laiku, nei buvo atliktas paskutinis kontrolinis melžimas). Pieno sudėties ir kokybės tyrimams imami vieno paros melžimo pieno mėginiai;

8.3. „Z4R“, kai kartą per mėnesį atliekami visos tiriamosios robotais melžiamų karvių bandos kontroliniai melžimai. Produktyvumo apskaitai naudojami atitinkami 5 arba 7 parų primelžto pieno kiekių vidurkiai (skaičiavimui naudojami 4 arba 6 parų prieš kontrolinį melžimą ir kontrolinio melžimo paros primelžto pieno kiekiai) bei vieno paros kontrolinio melžimo pieno mėginių tyrimų rezultatai (kontroliniai melžimai turi būti pradedami skirtingu paros laiku, nei buvo atliktas paskutinis kontrolinis melžimas).

9. Pieninių gyvūnų produktyvumo tyrimų vykdymo reikalavimai:

9.1. tirti visų bandos gyvūnų produktyvumą;

9.2. tiriamojoje bandoje tyrimų vykdymo mėnesį būtina naudoti tik vieną pieninių gyvūnų produktyvumo tyrimų metodą. Pieno apskaitos būdą (būdus) naudoti atsižvelgiant į ūkyje naudojamas melžimo technologijas;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-6](#), 2020-01-07, paskelbta TAR 2020-01-07, i. k. 2020-00182

9.3. tvarkyti ūkinių gyvūnų apskaitą pagal Ūkinių gyvūnų laikymo vietų registravimo ir jose laikomų ūkinių gyvūnų ženklavimo ir apskaitos tvarkos aprašą, sėklinimo ir kergimo apskaitą – pagal Sėklinimo ir kergimo apskaitos taisykles;

9.4. produktyvumo tyrimų metų pradžia – spalio 1 d., pabaiga – kitų kalendorinių metų rugsėjo 30 d.;

9.5. pieninių gyvūnų produktyvumo tyrimo dieną negalima keisti įprasto melžimo laiko ir technologijos;

9.6. priemonėmis, reikalingomis gyvūnų produktyvumo tyrimams vykdyti ir veislininkystės apskaitai tvarkyti, kontroliniam pieno mėginiui paimti, primelžtam pieno kiekiui nustatyti (elektroninėmis svarstyklėmis arba mechaninėmis pieno kiekio matavimo priemonėmis), kontrolinio melžimo duomenims suvesti bei perduoti:

9.6.1. jei gyvūnų produktyvumo tyrimai atliekami A metodu, pagal poreikį aprūpina produktyvumo tyrimų vykdytojais;

9.6.2. jei gyvūnų produktyvumo tyrimai atliekami B arba C metodais, tiriamosios bandos gyvūnų laikytojas apsirūpina pats;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-616](#), 2020-08-21, paskelbta TAR 2020-08-21, i. k. 2020-17707

9.7. pieno kiekio matavimo priemonės privalo atitikti ICAR reikalavimus ir dėl tikslaus pieno kiekio nustatymo Laboratorijoje turi būti kalibruojamos periodiškai, bet ne rečiau kaip vieną kartą per dvylika mėnesių;

9.8. intervalas tarp kontrolinių melžimų – keturios savaitės, bet ne mažesnis kaip 22 dienos ir ne didesnis kaip 37 dienos. Jei dėl kokių nors nuo bandos laikytojo nepriklausančių priežasčių vienas kontrolinis melžimas nebuvo atliktas arba gauti galimai netikslūs kontrolinio melžimo duomenys, atliekamas tarpinis skaičiavimas pagal ICAR reikalavimus. Per metus gali būti ne daugiau kaip du tarpiniai skaičiavimai (vienas iš jų gali būti dėl produktyvumo tyrimų vykdytojo atostogų). Daugiau kaip du tarpiniai apskaičiavimai leidžiami produktyvumo tyrimų vykdytojui suderinus su VMVT tik esant *force majeure* aplinkybėms arba kai nėra galimybės atlikti tiriamojo melžimo ūkyje dėl ūkyje išplitusios užkrečiamosios ligos, šalyje paskelbtos ekstremaliosios situacijos dėl užkrečiamosios ligos ar karantino;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-131](#), 2021-02-26, paskelbta TAR 2021-02-26, i. k. 2021-03802

9.9. kontroliniai pieno mėginiai negali būti imami anksčiau kaip 5 dieną po priauglio atsivedimo;

9.10. kontroliniai pieno mėginiai negali būti imami, kai iš tiriamosios karvės per parą primelžiama mažiau kaip 3 kg pieno arba 1 kg pieno per vieną melžimą, o iš avies ar ožkos – mažiau kaip 0,2 kg pieno per dieną arba 0,05 kg pieno per 1 melžimą;

9.11. jei ūkyje yra laikomi ne tik pieniniai gyvūnai, jie turi būti atskirti nuo pieninių gyvūnų ir kontrolinio melžimo metu melžiami bei jų pieno apskaita tvarkoma atskirai;

9.12. jei ūkyje yra laikomos dvi ar daugiau bandų, kurios priklauso atskiriems laikytojams, ir produktyvumo tyrimai atliekami ne visose bandose, šias bandas būtina laikyti ir kontrolinio melžimo metu melžti atskirai, atsižvelgiant į ūkyje naudojamas melžimo technologijas;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-131](#), 2021-02-26, paskelbta TAR 2021-02-26, i. k. 2021-03802

10. Tyrimų asistentas, atliekantis produktyvumo tyrimus A ir (arba) C metodais, ir gyvūnų laikytojas, atliekantis pieninių gyvūnų produktyvumo tyrimus savo bandose (B arba C metodu), privalo:

10.1. turėti pažymėjimą, patvirtinantį apie išklaustytus ne trumpesnius kaip 8 val. mokymo kursus pieninių gyvūnų produktyvumo tyrimų vykdymo, duomenų perdavimo tematika, kurių programa turi būti suderinta su VMVT (toliau – kursai). Reikalavimas turėti šiame papunktyje nustatytą pažymėjimą netaikomas leidimų teikti pieninių veislių gyvūnų produktyvumo tyrimų paslaugas turėtojams ar jų darbuotojams, kuriems taikomi kvalifikacijos reikalavimai, nustatyti Leidimų teikti pieninių veislių gyvūnų produktyvumo tyrimų paslaugas išdavimo taisyklėse, patvirtintose žemės ūkio ministro 2000 m. spalio 3 d. įsakymu Nr. 282 „Dėl Leidimų teikti ūkinių gyvūnų veislininkystės paslaugas išdavimo taisyklių patvirtinimo“. Kursus gali vesti lektoriai, turintys ne žemesnį kaip magistro kvalifikacinį laipsnį ar jam prilygintą veterinarijos mokslų veterinarijos krypties ar žemės ūkio mokslų gyvulininkystės krypties aukštąjį išsilavinimą. Kursus turi teisę organizuoti:

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-6](#), 2020-01-07, paskelbta TAR 2020-01-07, i. k. 2020-00182

10.1.1. mokslo ir studijų institucijos, vykdančios studijas ar su studijomis susijusią veiklą ir mokslinius tyrimus bei eksperimentinę veiklą veterinarijos ir (arba) žemės ūkio mokslų srities veterinarijos ir (arba) gyvulininkystės kryptyse;

10.1.2. konsultavimo institucijos, užsiimančios informavimu ir švietimu veterinarijos ir (arba) gyvulininkystės kryptyse ir turinčios ne mažesnę kaip 3 metų patirtį administruojant panašaus pobūdžio mokymo kursus;

10.1.3. veisimo organizacijos ir (arba) turinčios ne mažesnę kaip 3 metų patirtį administruojant panašaus pobūdžio mokymo kursus jas vienijančios institucijos, produktyvumo tyrimų vykdytojai;

10.2. Informacijos centrui pateikti nustatytos formos prašymą dėl teisių suteikimo prisijungti prie GYVIS dėl duomenų suvedimo, kartu pateikiant kursų, nurodytų Taisyklių 10.1 papunktyje, baigimo pažymėjimo kopiją;

10.3. iš Laboratorijos arba gyvūnų produktyvumo tyrimų vykdytojų pasiimti kontroliniams melžimams reikalingą tarą, lipdukus su brūkšniniais kodais;

10.4. kontrolinius melžimus bandoje atlikti ir pieno mėginius pristatyti į sutartas vietas pagal suderintą su Laboratorija ir (arba) produktyvumo tyrimų vykdytojais kontrolinių pieno mėginių išvežimo grafiką;

10.5. kontrolinio melžimo duomenis į GYVIS įvesti per 5 darbo dienas po kontrolinio melžimo.

11. gyvūnų laikytojas, atliekantis pieninių gyvūnų produktyvumo tyrimus savo bandose B arba C metodais, pageidaujantis, kad Laboratorija kontrolinius pieno mėginius paimtų tiesiai iš ūkio, sudaro sutartį su ja dėl pieno mėginių paėmimo iš ūkio ir ištyrimo paslaugų teikimo.

12. Tiriamųjų A metodu bandų laikytojai gali kreiptis į Informacijos centrą dėl teisių suteikimo prisijungti prie GYVIS savo bandos duomenų peržiūrai, pateikdami Informacijos centro nustatytos formos prašymą.

13. Jei melžiama du kartus per parą, kontrolinį melžimą rekomenduojama pradėti nuo vakarinio melžimo, jeigu melžiama tris kartus – nuo pietinio melžimo. Melžiant robotu, indeliai tiriamiesiems pieno mėginiams paimti vieną mėnesį į robotą dedami nuo 16 val., kitą mėnesį – nuo 4 val.; jų surinkimo intervalas yra 10 val.

14. Tarp atskirų paros melžimų rekomenduojama išlaikyti vienodus laiko intervalus. Jei melžiama tris kartus per parą, į GYVIS būtina perduoti duomenis apie ūkio nustatytus laiko tarp melžimų intervalus. Jei melžiama robotais, intervalai tarp atskirų melžimų turi būti ne mažesni nei 4 val.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-131](#), 2021-02-26, paskelbta TAR 2021-02-26, i. k. 2021-03802

15. Kontrolinių melžimų ir kontrolinių pieno mėginių atvežimo į Laboratoriją grafikai sudaromi tokia tvarka:

15.1. Laboratorija kas mėnesį sudaro ir iki einamojo mėnesio 8 dienos suderina su produktyvumo tyrimų vykdytoju ir tiriamųjų gyvūnų laikytojais, su kuriais yra sudaryta sutartis dėl pieno mėginių ištyrimo ir surinkimo (iš sutartų vietų, tiesioginio surinkimo iš ūkių), tiriamųjų pieno mėginių išvežimo į Laboratoriją grafiką. Tiriamųjų pieno mėginių surinkimo grafiką Laboratorija skelbia savo interneto svetainėje, nurodydama mėginių išvežimo vietą (adresą), datą ir kontrolinio melžimo pradžios laiką;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-131](#), 2021-02-26, paskelbta TAR 2021-02-26, i. k. 2021-03802

15.2. produktyvumo tyrimų vykdytojai, atsižvelgdami į kontrolinių pieno mėginių išvežimo į Laboratoriją grafikus, ne vėliau kaip iki einamojo mėnesio 20 kalendorinės dienos sudaro A ir C metodais tiriamųjų bandų kontrolinių melžimų grafikus tyrimų asistentams ir raštu, elektroniniu paštu, faksograma ar kt. būdais informuoja VMVT apie ateinančio mėnesio kontrolinių melžimų datą ir laiką. Informacija apie kontrolinio melžimo datos ir laiko pasikeitimą VMVT pateikiama nedelsiant, bet ne vėliau kaip prieš parą iki numatomo kontrolinio melžimo;

15.3. tiriamųjų gyvūnų laikytojai, atliekantys produktyvumo tyrimus B metodu, suderina pieno mėginių išvežimo grafikus su Laboratorija, o vykdantys C metodu – su tyrimų asistentais ne vėliau kaip iki einamojo mėnesio 20 kalendorinės dienos ir (arba) raštu, elektroniniu paštu, faksograma ar kt. būdais informuoja VMVT apie ateinančio mėnesio kontrolinių melžimų datą ir laiką, nurodydami tiriamosios bandos laikytojo fizinio ar juridinio asmens pavadinimą, adresą, produktyvumo tyrimų kodą ir metodą. Informacija apie kontrolinio melžimo datos ir laiko pasikeitimą VMVT pateikiama nedelsiant, bet ne vėliau kaip prieš parą iki numatomo kontrolinio melžimo.

III SKYRIUS PIENO MĖGINIŲ PARUOŠIMAS IR IŠSIUNTIMAS Į LABORATORIJĄ

16. Kontroliniai pieno mėginiai privalo būti paruošti pagal Laboratorijos techninius reikalavimus, skelbiamus Laboratorijos interneto svetainėje. Pieno mėginiai turi būti žymimi brūkšniniais kodais, tačiau, jei ūkyje yra įdiegta Bandos valdymo programa, turinti techninę galimybę automatiškai perduoti kontrolinio melžimo duomenis į Laboratoriją, kurios patikimumas patvirtintas Taisyklių 17 punkte nustatyta tvarka, kontroliniai pieno mėginiai gali būti nežymimi brūkšniniu kodu.

17. Galimybė kontrolinių pieno mėginių nežymėti brūkšniniais kodais įgyvendinama šia tvarka:

17.1. gyvūnų laikytojai, pageidaujantys kontrolinių pieno mėginių nežymėti brūkšniniais kodais, teikia laisvos formos prašymą Laboratorijai;

17.2. Laboratorija, gavusi Taisyklių 17.1 papunktyje nurodytą prašymą, informuoja apie tai VMVT ir apmoko laikytojus, kaip teisingai paruošti pieno mėginius nežymint jų brūkšniniais kodais ir perduoti duomenis Laboratorijai, ir ne trumpiau kaip tris mėnesius atlieka duomenų perdavimo testavimus, siekdama užtikrinti kontrolinių pieno mėginių atsekamumą pagal gyvūno tapatybę;

17.3. įsitikinusi, kad kontrolinių pieno mėginių atsekamumas bei duomenų perdavimo patikimumas užtikrinamas, Laboratorija raštu informuoja Taisyklių 17.1 papunktyje nurodyto prašymo teikėją, VMVT ir, jei ūkyje produktyvumo tyrimas vykdomas A arba C metodais, – produktyvumo tyrimų vykdytoją apie ūkio pasirengimą kontrolinių melžimų duomenis teikti nenaudojant brūkšninių kodų, nurodydama datą, nuo kurios ūkyje kontroliniai pieno mėginiai nebebus žymimi brūkšniniais kodais.

18. Konteineriai su kontroliniais pieno mėginiais turi būti paruošiami ir pristatomi pagal Laboratorijos nustatytus techninius reikalavimus į Taisyklių 15 punkte nustatyta tvarka paskelbtame grafike nurodytas vietas.

IV SKYRIUS ATSKIRŲ GYVŪNŲ IR VISOS BANDOS PRODUKTYVUMO DUOMENŲ APDOROJIMAS

19. Tyrimų asistentai, atliekantys produktyvumo tyrimus A ir (arba) C metodais, ir gyvūnų laikytojai, patys atliekantys gyvūnų produktyvumo tyrimus B ir (arba) C metodais, kiekvieną mėnesį pateikia Informacijos centrui tiriamojo pieninio gyvūno pieno kiekio ir atnaujintus kilmės, susirgimų ir kaitos duomenis.

20. Laboratorija duomenis apie pieno sudėtį (riebumą, baltymus, somatines ląsteles, laktozę ir urėją) elektroniniu būdu pateikia Informacijos centrui.

21. Tiriamojo pieninio gyvūno sėklinimo duomenis į Informacijos centro ŪGR karvių ir telyčių sėklinimo duomenų įvedimo modulį perduoda fiziniai ir juridiniai asmenys, teikiantys ūkinių gyvūnų sėklinimo paslaugas, arba asmenys, turintys teisę sėklinti savo bandos ūkinius gyvūnus, o kergimo duomenis teikia tyrimų asistentai, atliekantys produktyvumo tyrimus A ir (arba) C metodais, ir bandų laikytojai, patys atliekantys gyvūnų produktyvumo tyrimus B arba C metodais.

22. Pagal užregistruotus ŪGR sėklinimo arba kergimo bei prieauglio atvedimo duomenis registruojami kilmės duomenys:

22.1. pieninių gyvūnų kilmė duomenų bazėje nustatoma remiantis sėklinimo arba kergimo registracijos ŪGR duomenimis (data, reprodutoriaus numeriu);

22.2. patelei atsivedus prieauglį, išsaugomi duomenys apie ją ir įvedami atvesto prieauglio duomenys (numeris, gimimo data, lytis, kilmė ir prieauglio atvedimo eigos duomenys).

23. Pieninių galvijų veislių kraujo laipsnis skaičiuojamas ir veislė nustatoma pagal Galvijų veislių nustatymo pagal kraujo laipsnį tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2013 m. sausio 11 d. įsakymu Nr. 3D-14 „Dėl Galvijų veislių nustatymo pagal kraujo laipsnį tvarkos aprašo patvirtinimo“.

24. Apskaitant pieninių galvijų produktyvumą per parą, per 305 dienų arba trumpesnę (bet ne trumpesnę kaip 240 dienų) užbaigtą laktaciją ir avių bei ožkų produktyvumą – per 305 dienų laktaciją, registruojama:

24.1. melžimo dienų skaičius;

24.2. pieno kiekis, kilogramais;

- 24.3. pieno riebalų kiekis, procentais ir kilogramais;
- 24.4. pieno baltymų kiekis, procentais ir kilogramais;
- 24.5. pieno riebalų ir baltymų kiekių suma, kilogramais;
- 24.6. somatinių ląstelių skaičius, tūkst./ml;
- 24.7. urėjos kiekis, mg/100 ml;
- 24.8. laktozės kiekis, procentais.

25. Apskaitomi rodikliai pagal Taisyklių 24.1–24.5 papunkčiuose nurodytus duomenis:

25.1. vidutinis produktyvumas per visas užbaigtas laktacijas – visų tuo metu užbaigtų laktacijų produkcijos suma, padalyta iš laktacijų skaičiaus;

25.2. produktyvumas per gyvūnų gyvenimą – visų tyrimų metų produkcijos suma, pradedant nuo pirmo priauglio atsivedimo iki paskutinių užbaigtų tyrimų metų pabaigos arba gyvūnų likvidavimo dienos;

25.3. vidutinis produktyvumas per tyrimų metus – atsižvelgiant į tyrimų dienas.

26. Vidutinis bandos produktyvumas skaičiuojamas dalijant visų bandos gyvūnų pieno, riebalų ir baltymų kiekį iš visų gyvūnų tyrimo dienų sumos ir dauginant iš dienų skaičiaus per tyrimo metus.

27. Karvių bandose, kuriose produktyvumo tyrimai vykdomi „T4“ (alternatyvus melžimas) pieno apskaitos būdu, taikomi mokslo institucijų pagal ICAR reikalavimus pagrįsti ir parengti karvių produktyvumo tyrimų perskaičiavimo koeficientai, pagal kuriuos Informacijos centras apskaičiuoja pagrindinius produktyvumo rodiklius.

V SKYRIUS PIENO SUDĖTIES IR KOKYBĖS DUOMENŲ PATEIKIMAS

28. Tyrimų duomenys apie pieno sudėtį ir kokybę ne vėliau kaip per 2 darbo dienas po kontrolinių pieno mėginių atvežimo į Laboratoriją elektroniniu būdu pateikiami Informacijos centrui.

29. Laboratorija tyrimų protokolus (esant gyvūnų laikytojo pageidavimui ir susitarimui dėl pašto išlaidų apmokėjimo) ne vėliau kaip per 3 darbo dienas po kontrolinių pieno mėginių ištyrimo paštu išsiunčia gyvūnų laikytojui.

30. Tyrimų duomenys skelbiami Laboratorijos interneto svetainėje.

VI SKYRIUS APDOROTOS INFORMACIJOS PATEIKIMAS

31. Informacijos centras:

31.1. oficialius apdorotus pieninių gyvūnų produktyvumo tyrimų duomenis pateikia GYVIS ataskaitose, kai tik patvirtinami pirminiai iš produktyvumo tyrimų vykdytojų, gyvūnų laikytojų ir Laboratorijos gauti duomenys;

31.2. apdorotus duomenis gyvūnų laikytojui pageidaujant gali išsiųsti elektroniniu paštu ir (arba), jei susitarta dėl pašto išlaidų apmokėjimo, ne vėliau kaip per 3 dienas po kontrolinio melžimo rezultatų apdorojimo – paštu;

31.3. atlieka GYVIS duomenų kontrolę, vadovaudamasis ICAR gairėse nurodytomis rekomendacijomis. Nustatęs GYVIS duomenų rezultatų nukrypimus, apie juos informuoja VMVT.

32. Apibendrinti produktyvumo tyrimų duomenys skelbiami Informacijos centro interneto svetainėje.

VII SKYRIUS VEISLININKYSTĖS PRIEŽIŪRA

33. Fizinių ar juridinių asmenų, Lietuvos Respublikoje vykdančių veislininkystės veiklą, susijusią su pieninių gyvūnų produktyvumo tyrimais, oficialiąją kontrolę atlieka VMVT.

34. Oficialioji kontrolė atliekama remiantis Reglamento (ES) 2016/1012, ICAR metodinių reikalavimų nuostatomis.

35. Veisimo organizacijos, siekdamos užtikrinti produktyvumo tyrimų duomenų patikimumą, turi vykdyti periodines patikras jų vykdomoje veisimo programoje dalyvaujančiose bandose, kuriose produktyvumo tyrimai atliekami B metodu.

VIII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

36. Asmenys ir institucijos, teikiantys Taisyklėse nurodytą informaciją, yra atsakingi už jos teisingumą.

37. Asmenys, pažeidę šių Taisyklių reikalavimus, atsako teisės aktų nustatyta tvarka.

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas
Nr. [3D-88](#), 2011-02-08, Žin., 2011, Nr. 18-871 (2011-02-12), i. k. 1112330ISAK0003D-88
Dėl žemės ūkio ministro 2009 m. gruodžio 7 d. įsakymo Nr. 3D-934 "Dėl Pieninių gyvulių produktyvumo kontrolės organizavimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-211](#), 2012-03-27, Žin., 2012, Nr. 37-1850 (2012-03-29), i. k. 1122330ISAK003D-211

Dėl žemės ūkio ministro 2009 m. gruodžio 7 d. įsakymo Nr. 3D-934 "Dėl Pieninių gyvulių produktyvumo kontrolės organizavimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-15](#), 2013-01-11, Žin., 2013, Nr. 5-183 (2013-01-15), i. k. 1132330ISAK0003D-15

Dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. gruodžio 7 d. įsakymo Nr. 3D-934 "Dėl Pieninių gyvulių produktyvumo kontrolės organizavimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

4.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-648](#), 2013-09-19, Žin., 2013, Nr. 100-4953 (2013-09-21), i. k. 1132330ISAK003D-648

Dėl žemės ūkio ministro 2009 m. gruodžio 7 d. įsakymo Nr. 3D-934 "Dėl Pieninių gyvulių produktyvumo kontrolės organizavimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

5.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-577](#), 2015-07-17, paskelbta TAR 2015-07-20, i. k. 2015-11491

Dėl žemės ūkio ministro 2009 m. gruodžio 7 d. įsakymo Nr. 3D-934 „Dėl Pieninių gyvulių produktyvumo kontrolės organizavimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

6.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-488](#), 2016-08-23, paskelbta TAR 2016-08-23, i. k. 2016-22575

Dėl žemės ūkio ministro 2009 m. gruodžio 7 d. įsakymo Nr. 3D-934 „Dėl Pieninių gyvulių produktyvumo kontrolės organizavimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

7.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-509](#), 2019-09-10, paskelbta TAR 2019-09-10, i. k. 2019-14408

Dėl žemės ūkio ministro 2009 m. gruodžio 7 d. įsakymo Nr. 3D-934 „Dėl Pieninių gyvulių produktyvumo kontrolės organizavimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

8.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-6](#), 2020-01-07, paskelbta TAR 2020-01-07, i. k. 2020-00182

Dėl žemės ūkio ministro 2009 m. gruodžio 7 d. įsakymo Nr. 3D-934 „Dėl Pieninių gyvūnų produktyvumo tyrimų organizavimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

9.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-616](#), 2020-08-21, paskelbta TAR 2020-08-21, i. k. 2020-17707

Dėl žemės ūkio ministro 2009 m. gruodžio 7 d. įsakymo Nr. 3D-934 „Dėl Pieninių gyvūnų produktyvumo tyrimų organizavimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

10.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-131](#), 2021-02-26, paskelbta TAR 2021-02-26, i. k. 2021-03802

Dėl žemės ūkio ministro 2009 m. gruodžio 7 d. įsakymo Nr. 3D-934 „Dėl Pieninių gyvūnų produktyvumo tyrimų organizavimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo